

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

23 mei 2017

WETSONTWERP
houdende maatregelen in de strijd
tegen de fiscale fraude

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE
VOOR DE FINANCIËN EN DE BEGROTING
UITGEBRACHT DOOR
DE HEREN **Ahmed LAAOUEJ** EN **Rob VAN DE VELDE**

INHOUD

Blz.

I. Inleidende uiteenzetting van de minister van Financiën, belast met de Bestrijding van de fiscale fraude ...3	
II. Bespreking.....5	
III. Stemmingen 15	

Zie:

Doc 54 **2400/ (2016/2017):**

- 001: Wetsontwerp.
002: Amendement.

Zie ook:

- 004: Tekst aangenomen door de commissie.

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

23 mai 2017

PROJET DE LOI
portant des mesures de lutte
contre la fraude fiscale

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DES FINANCES ET DU BUDGET
PAR
MM. **Ahmed LAAOUEJ** EN **Rob VAN DE VELDE**

SOMMAIRE

Pages

I. Exposé introductif du ministre des Finances, chargé de la Lutte contre la fraude fiscale3	
II. Discussion5	
III. Votes..... 15	

Voir:

Doc 54 **2400/ (2016/2017):**

- 001: Projet de loi.
002: Amendement.

Voir aussi:

- 004: Texte adopté par la commission.

**Samenstelling van de commissie op de datum van indiening van het verslag/
Composition de la commission à la date de dépôt du rapport**

Voorzitter/Président: Eric Van Rompuy

A. — Vaste leden / Titulaires:

N-VA	Peter Dedecker, Johan Klaps, Robert Van de Velde, Bert Wollants
PS	Stéphane Crusnière, Frédéric Daerden, Ahmed Laaouej
MR	Gautier Calomne, Benoît Piedboeuf, Vincent Scourneau
CD&V	Roel Deseyn, Eric Van Rompuy
Open Vld	Luk Van Biesen, Dirk Van Mechelen
sp.a	Peter Vanvelthoven
Ecolo-Groen	Georges Gilkinet
cdH	Benoît Dispa

B. — Plaatsvervangers / Suppléants:

Peter Buysrogge, Inez De Coninck, Peter De Roover, Bart De Wever
Emir Kir, Eric Massin, Laurette Onkelinx, Sébastien Pirlot
Olivier Chastel, Philippe Goffin, Kattrin Jadin, Damien Thiéry
Hendrik Bogaert, Griet Smaers, Vincent Van Peteghem
Patricia Ceysens, Ine Somers, Carina Van Cauter
Karin Temmerman, Dirk Van der Maelen
Meyrem Almaci, Jean-Marc Nollet
Michel de Lamotte, Catherine Fonck

C. — Niet-stemgerechtigde leden / Membres sans voix délibérative:

VB	Barbara Pas
PTB-GO!	Marco Van Hees
DéFI	Olivier Maingain
Vuye&Wouters	Veerle Wouters

N-VA	:	Nieuw-Vlaamse Alliantie
PS	:	Parti Socialiste
MR	:	Mouvement Réformateur
CD&V	:	Christen-Democratisch en Vlaams
Open Vld	:	Open Vlaamse liberalen en democraten
sp.a	:	socialistische partij anders
Ecolo-Groen	:	Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
cdH	:	centre démocrate Humaniste
VB	:	Vlaams Belang
PTB-GO!	:	Parti du Travail de Belgique – Gauche d'Ouverture
DéFI	:	Démocrate Fédéraliste Indépendant
PP	:	Parti Populaire
Vuye&Wouters	:	Vuye&Wouters

Afkortingen bij de nummering van de publicaties:

DOC 54 0000/000:	Parlementair document van de 54 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA:	Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV:	Voorlopige versie van het Integraal Verslag
CRABV:	Beknopt Verslag
CRIV:	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)
PLEN:	Plenum
COM:	Commissievergadering
MOT:	Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)

Abréviations dans la numérotation des publications:

DOC 54 0000/000:	Document parlementaire de la 54 ^e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif
QRVA:	Questions et Réponses écrites
CRIV:	Version Provisoire du Compte Rendu intégral
CRABV:	Compte Rendu Analytique
CRIV:	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)
PLEN:	Séance plénière
COM:	Réunion de commission
MOT:	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)

Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers

Bestellingen:
Natieplein 2
1008 Brussel
Tel. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.dekamer.be
e-mail : publicaties@dekamer.be

De publicaties worden uitsluitend gedrukt op FSC gecertificeerd papier

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants

Commandes:
Place de la Nation 2
1008 Bruxelles
Tél. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.lachambre.be
courriel : publications@lachambre.be

Les publications sont imprimées exclusivement sur du papier certifié FSC

DAMES EN HEREN,

Uw commissie heeft dit wetsontwerp besproken tijdens haar vergaderingen van dinsdag 18 april en dinsdag 9 mei 2017.

I. — INLEIDENDE UITEENZETTING VAN DE MINISTER VAN FINANCIËN, BELAST MET BESTRIJDING VAN DE FISCALE FRAUDE

De heer Johan Van Overtveldt, minister van Financiën, belast met de Bestrijding van de fiscale fraude, legt uit dat het wetsontwerp vier diverse items bevat, zijnde:

- Mogelijkheid tot bevraging van het Centraal Aanspreekpunt (CAP) van bankrekeningen bij de NBB voor niet nominatum gekende bankrekeningen;
- De alignering van de fiscale wetgeving aan de referentiestandaard van het Mondiaal Forum van de OESO;
- De herschrijving van artikel 52*bis* van het Btw-wetboek inzake bewarend beslag op roerende goederen;
- De toepassing van een belastingverhoging op laat-tijdig ingediende aangiften.

A. Bevraging CAP bij niet nominatum gekende rekeningen

De mogelijkheid wordt voorzien om het Centraal Aanspreekpunt gehouden bij de Nationale Bank van België te bevragen bij niet nominatum gekende bankrekeningen. Thans is deze mogelijkheid niet wettelijk voorzien.

De invalshoek bij het consulteren van het CAP is tot op heden enkel de "identiteit" van de belastingplichtige.

Daar wordt nu aan toegevoegd dat de Administratie bij het CAP ook de identificatiegegevens kan opvragen betreffende een "rekeningnummer" dat de Administratie tijdens haar onderzoek heeft ontdekt "en waarvan de belastingplichtige de titularis niet identificeert"

Op 19 december 2016 adviseerde de Privacy-commissie hieromtrent gunstig.

MESDAMES, MESSIEURS,

Votre commission a examiné ce projet de loi au cours de ses réunions du mardi 18 avril et du mardi 9 mai 2017.

I. — EXPOSÉ INTRODUCTIF DU MINISTRE DES FINANCES, CHARGÉ DE LA LUTTE CONTRE LA FRAUDE FISCALE

M. Johan Van Overtveldt, ministre des Finances, chargé de la Lutte contre la fraude fiscale, explique que le projet de loi à l'examen comporte quatre points différents, à savoir:

- la possibilité de s'adresser au Point de Contact Central (PCC) des comptes bancaires auprès de la BNB lorsque l'on est confronté à des comptes bancaires non nominatifs;
- l'alignement de la législation fiscale sur le cadre de référence du Forum Mondial de l'OCDE;
- la réécriture de l'article 52*bis* du Code de la TVA en matière de saisie conservatoire de biens immeubles;
- l'application d'un accroissement d'impôt pour les déclarations remises tardivement.

A. Consultation du PCC en cas de comptes bancaires non nominatifs

Le projet de loi prévoit la possibilité de s'adresser au Point de Contact Central des comptes bancaires auprès de la BNB lorsque l'on est confronté à des comptes bancaires non nominatifs. Cette possibilité n'était jusqu'à présent pas prévue par la loi.

Jusqu'à présent, la consultation du PCC portait uniquement sur l'identité du contribuable.

On y ajoute aujourd'hui la possibilité pour l'administration d'également pouvoir demander au PCC les données d'identification relatives à un "numéro de compte" que l'administration a découvert pendant son enquête et dont le contribuable n'identifie pas le titulaire.

La Commission de la protection de la vie privée a rendu un avis positif à cet égard le 19 décembre 2016.

B. Alignering van wetgeving aan referentie-standaard Mondiaal Forum

In het kader van het Mondiaal Forum inzake transparantie en uitwisseling van inlichtingen voor belastingdoeleinden, heeft er in België thans een evaluatieprocedure plaats, de zogenaamde “*Global Peer Review*”. Deze doorlichting houdt onder andere een evaluatie in van de fiscale wetgeving.

In voorliggend wetsontwerp wordt de Belgische wetgeving gealigneerd aan de referentiestandaard van het Mondiaal Forum van de OESO inzake transparantie en uitwisseling van inlichtingen op verzoek voor belastingdoeleinden.

Aldus moeten inlichtingen met betrekking tot het bezit (*ownership*) en identiteitsgegevens, evenals bankinlichtingen en inlichtingen met betrekking tot boekhoudkundige gegevens beschikbaar en toegankelijk zijn en zonder belemmeringen kunnen worden uitgewisseld tussen de partnerstaten.

Het is dus belangrijk dat de bestaande 7-jarige onderzoekstermijn die in de Belgische wetgeving is voorzien daadwerkelijk kan toegepast worden wanneer de vragen van een buitenlandse Staat komen zodat deze vragen doeltreffend kunnen worden beantwoord en België niet genoodzaakt is te verzaken aan een antwoord op een door een buitenlandse Staat gestelde vraag louter om interne redenen.

Het is eveneens belangrijk dat de Belgische wetgeving de uitwisseling toelaat van gegevens met betrekking tot bankrekeningen die op haar grondgebied zijn geopend maar waarvan de titularis noch de Belgische nationaliteit heeft noch een rijksinwoner is.

De wijzigingen beogen dus hoofdzakelijk:

- de toepassing van de 7-jarige onderzoekstermijn wanneer de vraag uit het buitenland komt;
- een einde te stellen aan bepaalde interpretatiemoeilijkheden inzake de reglementering op het vlak van de uitwisseling van inlichtingen die de doeltreffendheid zouden kunnen benadelen;
- en de precisering van de informatiemodaliteiten die van toepassing zijn op de personen voor wie de onderzoeken gevoerd worden.

B. Alignement de la législation sur le cadre de référence du Forum Mondial

Dans le cadre du Forum Mondial sur la transparence et l'échange de renseignements à des fins fiscales, la Belgique mène une procédure d'évaluation appelée “*Global Peer Review*”. Cette analyse prévoit notamment une évaluation de la législation fiscale.

Le projet de loi à l'examen prévoit l'alignement de la législation belge sur le cadre de référence du Forum Mondial de l'OCDE en matière de transparence et d'échange d'informations sur demande à des fins fiscales.

Les informations relatives à la possession (*ownership*) et aux données d'identité ainsi que les informations bancaires et les renseignements relatifs aux données comptables doivent donc désormais être disponibles et accessibles mais aussi échangées sans entraves entre les États partenaires.

Il importe donc que le délai d'enquête actuel de 7 ans prévu par la législation belge puisse réellement être appliqué lorsqu'un État étranger introduit des demandes afin qu'il puisse être satisfait efficacement à ces demandes et que la Belgique ne soit pas contrainte de renoncer à une réponse à une question posée par un État étranger pour des motifs purement internes.

Il importe également que la législation belge autorise l'échange de données relatives aux comptes bancaires ouverts sur son territoire mais dont le titulaire n'a pas la nationalité belge et n'est pas résident.

Les modifications ont donc principalement pour objectif:

- d'appliquer un délai d'enquête de 7 ans lorsque la demande émane de l'étranger;
- de supprimer certaines difficultés d'interprétation en matière de réglementation sur le plan de l'échange de renseignements qui pourraient nuire à l'efficacité;
- et de préciser les modalités d'information qui s'appliquent aux personnes qui font l'objet d'une enquête.

C. Herdefiniëren van artikel 52*bis* van het Btw-wetboek

De parlementaire onderzoekscommissie naar de grote fiscale fraude-dossiers van 2009¹ heeft vastgesteld dat het huidige artikel 52*bis* van het Btw-wetboek niet werd toegepast. Dit bestaande artikel beoogt(de) de mogelijkheid om bewarend beslag te leggen op roerende goederen, maar bleef tot op heden dode letter wegens legistische problemen met het artikel.

Om aan deze aanbeveling te voldoen, werd op btw-vlak het thans bestaande artikel 52*bis* van het Btw-wetboek herschreven.

D. Laattijdige aangifte

De huidige fiscale wetgeving bepaalt dat bij een niet-aangifte of in geval van een onvolledige aangifte er een belastingverhoging kan toegepast worden als administratieve sanctie. De laattijdige aangifte wordt niet bij name genoemd. Daar het destijds niet de bedoeling van de wetgever kan zijn geweest om de laattijdige aangifte vrij te stellen van een eventuele belastingverhoging, werd en wordt een laattijdige aangifte gelijkgesteld met een niet-aangifte. Deze gelijkstelling van een laattijdige aangifte met een niet-aangifte wordt voor de rechtbanken betwist.

Teneinde de geest van de wet te laten overeenstemmen met de werkelijkheid en elk eventueel misverstand uit te sluiten, wordt een laattijdige aangifte nu ook letterlijk vermeld. Zodoende wordt artikel 444 van het WIB geremediateerd.

II. — BESPREKING

A. Vragen van de leden

De heer Roel Deseyn (CD&V) geeft aan dat de regering met dit wetsontwerp enkele antifraudematregelen invoert, waaronder een uitbreiding van de onderzoekstermijn voor wat betreft de vragen om inlichtingen die vanuit het buitenland komen. Bij die uitbreiding van de onderzoekstermijn wordt tevens gesleuteld aan de *post factum notificatie* van de vraag om inlichtingen en het desbetreffende onderzoek van de buitenlandse staat aan de betrokken belastingplichtige. Die *post factum notificatie* wordt op 90 dagen gebracht na het verzenden van de informatie aan de buitenlandse staat.

¹ Doc 52 0034/04, vaststellingen onder nr. 22, blz. 244-248.

C. Redéfinition de l'article 52*bis* du Code de la TVA

La commission d'enquête parlementaire sur les grands dossiers de fraude fiscale de 2009¹ a constaté que l'actuel article 52*bis* du Code de la TVA n'était pas appliqué. Cet article existant vise (visait) à pouvoir procéder à une saisie conservatoire de biens immeubles mais est jusqu'à présent resté lettre morte en raison de problèmes légistiques liés à cet article.

Pour répondre à cette recommandation, l'actuel article 52*bis* du Code de la TVA a été réécrit pour ce qui concerne la TVA.

D. Déclaration tardive

La législation fiscale actuelle dispose qu'en cas de non-déclaration ou en cas de déclaration incomplète, un accroissement d'impôt peut être appliqué en guise de sanction administrative. La déclaration tardive n'est pas nommément citée. Comme, à l'époque, l'objectif du législateur ne pouvait pas être d'exempter la déclaration tardive d'un éventuel accroissement d'impôt, une déclaration a été et est assimilée à une non-déclaration. Cette assimilation d'une déclaration tardive à une non-déclaration est contestée devant les tribunaux.

Afin que l'esprit de la loi corresponde à la réalité et afin d'exclure tout malentendu éventuel, la déclaration tardive est à présent mentionnée littéralement. L'article 444 CIR est corrigé à cet effet.

II. — DISCUSSION

A. Questions des membres

M. Roel Deseyn (CD&V) indique que par le projet de loi à l'examen, le gouvernement instaure un certain nombre de mesures de lutte contre la fraude, dont une prolongation du délai d'investigation pour les demandes d'informations émanant de pays étrangers. L'extension du délai d'investigation s'accompagne également d'une modification de la notification *post factum*, au contribuable concerné, de la demande de renseignements et de l'enquête menée par l'État étranger. Le délai de cette notification *post factum* est porté à 90 jours après l'envoi des informations à l'État étranger.

¹ Doc 52 0034/04, voir les constatations reprises sous le n° 22, pp. 244-248.

De Raad van State bekritiseert deze unieke termijn, omdat het een verschil in behandeling betekent t.a.v. de binnenlandse vragen om inlichtingen, waar stevast gelijktijdig met de vraag om inlichtingen een voorafgaande notificatie wordt gestuurd naar de belastingplichtige. De Raad van State haalt hier enkele rechtspraak aan van het Grondwettelijk Hof, maar de regering verantwoordt haar keuze voor deze verschillende behandeling nogal laconiek met volgende woorden: *“dat verschil in behandeling bestond echter al en de uitgestelde kennisgeving werd destijds in het derde lid van artikel 333/1, § 1, WIB 92 ingevoerd om te voldoen aan de internationale standaard van het Mondiaal Forum.”* Dit verantwoordt allerminst het verschil in behandeling en kan dan ook aanleiding geven tot een contentieux bij het Grondwettelijk Hof. Dergelijke *“a contrario”*-redeneringen houden immers geen steek, aangezien ze géén objectief criterium vormen om een dergelijk verschil in behandeling te verantwoorden. Het wil niet zeggen dat, indien de ongelijke behandeling reeds bestond in het verleden, ze daarmee grondwettelijk is.

De enige verantwoording die eventueel zou kunnen gelden, is het feit dat ons land zich op de internationale OESO-standaarden moet aligneren. De *post factum* notificatie kan daarom in uitzonderlijke gevallen ook uitgesloten worden, wanneer de buitenlandse staat erom verzoekt en daarbij *“reasonable grounds”* aanlevert om een dergelijke notificatie niet te doen. Verder voegt de regering ook een artikel 337/1 van het WIB in om een uitzondering te voorzien op de openbaarheid van bestuur, wanneer inlichtingen worden gevraagd door een buitenlandse staat.

Enkel met akkoord van die buitenlandse staat kunnen desgevallend de briefwisseling en de inlichtingen aan de belastingplichtige worden gegeven ter inzage. Hoewel, dat akkoord wordt automatisch toegekend, wanneer de buitenlandse staat niet binnen de 90 dagen reageert op dit verzoek van de Belgische staat inzake de openbaarmaking.

Met die wijzigingen vervalt ook het laatste element van verantwoording voor het verschil in behandeling. Zelfs de OESO heeft kritiek op deze ontworpen bepalingen. De OESO zegt hierover het volgende: *“Deze elementen doen vermoeden dat de toepassing van deze nieuwe bepaling de vertrouwelijkheid van de uitgewisselde informatie niet voldoende waarborgt, met name van het verzoek zelf. Zonder afbreuk te doen aan de evaluatie van het evaluatieteam van de Peer Review Group en uiteindelijk van de leden van het Mondiaal forum, kan het Secretariaat geen positief advies geven*

Le Conseil d'État critique ce délai unique, dès lors qu'il entraîne une différence de traitement par rapport aux demandes de renseignements faites par des autorités belges, pour lesquelles la demande de renseignements est systématiquement et simultanément assortie de l'envoi d'une notification au contribuable. Le Conseil d'État invoque à cet égard la jurisprudence de la Cour constitutionnelle, mais le gouvernement justifie le choix de ce traitement différencié de manière plutôt laconique en indiquant que *“[c]ette différence de traitement existait cependant déjà et [que] le report de la notification a été en son temps introduit dans le troisième alinéa de l'article 333/1, § 1er, CIR 92 en vue de satisfaire au standard international du Forum mondial”*. Ceci ne justifie toutefois aucunement la différence de traitement, qui pourrait dès lors donner lieu à un contentieux devant la Cour constitutionnelle. De tels raisonnements *a contrario* n'ont d'ailleurs pas la moindre validité, dès lors qu'ils ne mettent en avant aucun critère objectif susceptible de justifier une telle différence de traitement. Le fait qu'un traitement inégal existait déjà dans le passé ne signifie pas qu'il est conforme à la Constitution.

La seule justification qui pourrait éventuellement être valable est le fait que notre pays doit s'aligner sur les normes internationales de l'OCDE. C'est la raison pour laquelle la notification *post factum* peut être exclue à titre exceptionnel lorsque l'État étranger concerné demande de ne pas procéder à une telle notification en justifiant sa demande par des motifs raisonnables (*“reasonable grounds”*). Par ailleurs, le gouvernement insère également un article 337/1 dans le CIR afin de prévoir une exception au principe de publicité de l'administration lorsque des informations sont demandées par un État étranger.

Le cas échéant, la correspondance et les informations ne peuvent être consultées par le contribuable qu'avec l'accord de cette autorité étrangère. Toutefois, cet accord est acquis d'office si l'autorité étrangère ne répond pas dans un délai de 90 jours à cette requête de l'État belge en matière de divulgation.

Ces modifications rendent également caduc le dernier élément justifiant la différence de traitement. Même l'OCDE émet des critiques envers ces dispositions proposées. En la matière, l'OCDE déclare ce qui suit: *“Ces éléments laissent à penser que l'application de cette nouvelle disposition ne garantit pas suffisamment la confidentialité des informations échangées, notamment de la requête elle-même. Sans préjuger de l'évaluation faite par l'équipe d'évaluation par le Groupe d'évaluation par les pairs et au final par les membres du Forum mondial, le Secrétariat ne saurait donner un avis positif*

over de overeenstemming van het voorstel tot wijziging van de wet met de vereisten van het element C3."

De vraag is dus of ons land met dit ontwerp effectief zal voldoen aan de internationale standaarden van het Mondiaal Forum. Indien dit niet het geval is, houdt bovenstaande verantwoording voor het verschil in behandeling tussen buitenlandse vragen om inlichtingen en binnenlandse vragen om inlichtingen helemaal geen steek meer. Elke verantwoordingsgrond vervalt dan. Welke verantwoording ziet de minister voor dit verschil in behandeling?

De heer Rob Van de Velde (N-VA) wijst erop dat artikel 6 van het wetsontwerp voorziet dat een belastingverhoging kan worden opgelegd bij een laattijdige aangifte. Er is wat commotie rond deze bepaling ontstaan omdat zij in dit wetsontwerp is gesloten. Een laattijdige aangifte heeft inderdaad niet noodzakelijk te maken met fraude maar is veelal het gevolg van een slechte naleving van de wettelijke verplichtingen.

Dit neemt niet weg dat het artikel louter de cassatierechtspraak van 1 juli 1947 bevestigt waarin het hof een laattijdige aangifte gelijkstelt met een niet-aangifte. De administratie gaat er bijgevolg al meer dan zestig jaar vanuit dat bij een laattijdige aangifte een belastingverhoging kan worden opgelegd. Recent oordeelde twee lagere rechtbanken anders maar het vonnis van de rechtbank van Brussel werd ondertussen in navolging van vermelde cassatierechtspraak hervormd door het hof van beroep.

Artikel 6 van het wetsontwerp bevestigt dus enkel de al sinds lang bestaande rechtspraak. Dat neemt niet weg dat N-VA van mening is dat de belastingadministratie de belastingverhoging niet blindelings of automatisch mag toepassen.

Vooreerst is het uitermate belangrijk om gedurende een periode een gedoogbeleid te voeren na de indieningstermijn voor diegene die hun administratieve verplichtingen slecht vervullen. In dat geval is geen of een forfaitaire administratieve geldboete eerder gepast. Uiteindelijk heeft de belastingadministratie er alle belang bij dat de belastingplichtigen meewerken en een correcte belastingaangifte indienen, zij het laattijdig.

De heer Van de Velde wijst erop dat een ambtshalve aanslag voor de fiscus vooral voor veel werk zorgt, wil ze een vernietiging van de aanslag voor de rechtbanken voorkomen wegens willekeur. Beter een laattijdige dan geen aangifte uit schrik voor buitenproportionele sancties.

quant à la conformité de la proposition de modification législative aux exigences de l'élément C3."

La question est donc de savoir si ce projet permettra à notre pays de répondre au standard international du Forum mondial. Dans la négative, la justification ci-dessus de la différence de traitement entre les demandes d'informations provenant d'autorités étrangères et celles émanant d'autorités belges n'a plus aucun sens. Toute justification devient dès lors caduque. Comment le ministre justifie-t-il cette différence de traitement?

M. Rob Van de Velde (N-VA) souligne que l'article 6 du projet de loi prévoit qu'un accroissement d'impôt peut être infligé en cas de remise tardive de la déclaration. Cette disposition a suscité pas mal de réactions parce qu'elle s'est glissée dans le projet de loi à l'examen. Une déclaration tardive n'est en effet pas nécessairement liée à une fraude mais résulte généralement d'un manque de respect des obligations légales.

Il n'empêche que l'article en question confirme simplement la jurisprudence du 1er juillet 1947 de la Cour de cassation qui assimile une déclaration tardive à une absence de déclaration. Par conséquent, l'administration part du principe, depuis plus de soixante ans déjà, qu'un accroissement d'impôt peut être infligé en cas de déclaration tardive. Deux tribunaux inférieurs ont récemment rendu un jugement différent mais celui du tribunal de Bruxelles a entre-temps été réformé par la cour d'appel conformément à la jurisprudence précitée de la Cour de cassation.

L'article 6 du projet de loi ne fait dès lors que confirmer la jurisprudence qui existe déjà depuis longtemps. La N-VA estime néanmoins que l'administration fiscale ne peut appliquer l'accroissement d'impôt aveuglément ou automatiquement.

Tout d'abord, il est extrêmement important de mener une politique de tolérance, après le dépôt de la déclaration, envers ceux qui ne remplissent pas convenablement leurs obligations administratives. Dans ce cas, il s'indique plutôt de n'infliger qu'une amende administrative forfaitaire voire aucune. En fin de compte, l'administration fiscale a tout intérêt à ce que les contribuables collaborent et remettent une déclaration fiscale correctement remplie, fût-ce tardivement.

M. Van de Velde souligne qu'une taxation d'office entraînera surtout un surcroît de travail pour le fisc si celui-ci veut éviter que les tribunaux annulent l'imposition pour cause d'arbitraire. Mieux vaut une déclaration tardive qu'aucune déclaration de peur de se voir infliger des sanctions disproportionnées.

De spreker benadrukt dat een administratieve sanctie nooit een automatisme mag zijn. De ombudsman klaagde in zijn jaarverslag van 2016 nog de hoogte van de belastingverhoging wegens niet-aangifte aan die aan een belastingplichtige werd opgelegd waarvan de inkomsten gekend zijn.

De heer Van de Velde verwijst eveneens naar een vonnis van de rechtbank van Gent van 18 april 2012 en het hof van beroep te Antwerpen van 3 juni 2008 waarin deze rechtbanken oordeelden dat de forfaitaire administratieve geldboete van maximum 1 250 euro wegens niet of laattijdig indienen van de belastingaangifte een strafrechtelijk karakter heeft en zich dus bevoegd achten om ze te verminderen.²

Het heeft volgens de heer Van de Velde geen zin om automatische administratieve sancties op te leggen als de minister of de rechtbanken ze achteraf moeten verminderen om rekening te houden met de individuele situatie van de belastingplichtige. De spreker houdt dan ook een pleidooi om steeds rekening te houden met de individuele situatie van de belastingplichtige alvorens een belastingverhoging of een administratieve geldboete op te leggen.

De heer Ahmed Laaouej (PS) vraagt zich af wat nu het standpunt is van de N-VA-fractie. Is de fiscale administratie nu verplicht om automatisch een administratieve sanctie op te leggen bij een laattijdige aangifte of blijft het bij een mogelijkheid en is er dus met andere woorden een zekere beoordelingsmarge? Kan de minister hierover meer duidelijkheid scheppen?

De heer Dirk Van Mechelen (Open Vld) wijst erop dat een loutere laattijdige aangifte niet kan worden beschouwd als een vorm van fiscale fraude. In het geval van een bewuste laattijdige aangifte die reeds meermaals heeft plaatsgevonden, is het begrijpelijk dat een administratieve sanctie wordt opgelegd. Echter in het geval van een eenmalig en onbewuste laattijdige aangifte lijkt een sanctie toch wel disproportioneel. De spreker oppert het idee om een termijn in te voeren waarbinnen geen sanctie kan worden opgelegd. Kan de minister verduidelijken hoe het artikel 6 van het wetsontwerp moet worden geïnterpreteerd?

De heer Benoît Dispa (cdH) merkt op dat het wetsontwerp eigenlijk maar een allegaartje vormt aan kleine maatregelen. Het gaat dus zeker niet over een grote hervorming.

² Rb. Gent 18 april 2012, *Fiscoloog* 2012, nr. 1316, 12-13; POPPE, G., "De rechter mag een boete voor het laattijdig indienen van een aangifte herleiden", bespreking Antwerpen 3 juni 2008, *Acc. & Fisc.* 2008, nr. 29, 6.

L'intervenant insiste sur le fait qu'une sanction administrative ne peut jamais être un automatisme. Dans son rapport annuel 2016, le médiateur a encore dénoncé le montant de l'accroissement d'impôt pour cause d'absence de déclaration qui a été infligé à un contribuable dont les revenus sont connus.

M. Van de Velde renvoie également à un jugement du tribunal de Gand du 18 avril 2012 et à un arrêt de la cour d'appel d'Anvers du 3 juin 2008 dans lesquels ces tribunaux ont estimé que l'amende administrative forfaitaire de maximum 1 250 euros infligée pour l'absence de déclaration fiscale ou la remise tardive de celle-ci revêt un caractère pénal et se sont dès lors estimés compétents pour la réduire.²

M. Van de Velde estime qu'infliger automatiquement des sanctions administratives n'a aucun sens si le ministre ou les tribunaux doivent les réduire par après afin de tenir compte de la situation individuelle du contribuable. L'intervenant préconise par conséquent de toujours tenir compte de la situation individuelle du contribuable avant d'infliger un accroissement d'impôt ou une amende administrative.

M. Ahmed Laaouej (PS) se demande quel est aujourd'hui le point de vue du groupe N-VA. L'administration fiscale est-elle désormais tenue d'infliger automatiquement une sanction administrative en cas de déclaration tardive ou cela demeure-t-il une possibilité et il y a donc, en d'autres termes, une certaine marge d'appréciation? Le ministre peut-il clarifier ce point?

M. Dirk Van Mechelen (Open Vld) souligne qu'une simple déclaration tardive ne saurait être considérée comme une forme de fraude fiscale. Dans le cas d'une déclaration délibérément tardive réitérée, on peut comprendre qu'une sanction administrative soit infligée. Par contre, dans le cas d'une déclaration tardive unique et involontaire, la sanction paraît disproportionnée. L'intervenant suggère l'idée d'introduire un délai dans lequel aucune sanction ne peut être infligée. Le ministre peut-il préciser comment il faut interpréter l'article 6 du projet de loi à l'examen?

M. Benoît Dispa (cdH) fait observer que le projet de loi à l'examen n'est en fait qu'un empilement de petites mesures. Ce n'est donc certainement pas une grande réforme.

² Tribunal de Gand 18 avril 2012, *Fiscoloog* 2012, n° 1316, 12-13; POPPE, G., "De rechter mag een boete voor het laattijdig indienen van een aangifte herleiden", discussion Anvers 3 juin 2008, *Acc. & Fisc.* 2008, n° 29, 6.

De spreker verwijst naar de opmerkingen van de Raad van State bij de artikelen 4 en 7 van het wetsontwerp.

Met betrekking tot artikel 4 merkt de Raad van State op dat het verschil in behandeling inzake kennisgeving van een aanwijzing of aanwijzingen van belastingontduiking die een vraag om inlichtingen bij een financiële instelling rechtvaardigen wanneer de vragen afkomstig zijn uit een buitenlandse staat dan wel uitgaan van België zelf niet wordt verantwoord (DOC 54 2400/001, p. 33-36). Wat is het antwoord van de minister op deze opmerking?

Inzake artikel 7 van het wetsontwerp dat een nieuwe regeling voor bewarend beslag invoert in het Btw-wetboek stelt de Raad van State zich de vraag of de ontworpen regeling wel in overeenstemming is met artikel 6 van het Europees Verdrag over de rechten van de mens (recht op een eerlijk proces) en artikel 1 van het eerste protocol bij het EVRM (recht op eigendom) (DOC 54 2400/001, p. 41). Kan de minister het verschil verduidelijken waarom er uitzonderingen worden gemaakt op de algemene regels inzake beslag die vervat zijn in het Gerechtelijk Wetboek?

De heer Marco Van Hees (PTB-GO!) begrijpt de commotie van sommige commissieleden niet met betrekking tot artikel 6 van het wetsontwerp. Er wordt enkel een lacune in de wetgeving rechtgezet door expliciet te bepalen dat de belastingverhoging ook geldt voor laattijdige aangiften. Het gaat hier maar om een kleine belastingverhoging van 10 %, wat onmiddellijk aangeeft dat het hier niet gaat om fiscale fraude (in dat geval liggen de boetes veel hoger).

Wat betreft artikel 4 van het wetsontwerp verwijst de spreker eveneens naar de opmerkingen van de Raad van State inzake het verschil in behandeling inzake kennisgeving van een aanwijzing of aanwijzingen van belastingontduiking die een vraag om inlichtingen bij een financiële instelling rechtvaardigen wanneer de vragen afkomstig zijn uit een buitenlandse staat dan wel uitgaan van België. De spreker vraagt zich bovendien af waarom in België het bankgeheim niet gewoon wordt afgeschaft.

Tenslotte stelt de heer Van Hees vast dat de regering nog maar weinig aanbevelingen van de onderzoekscommissie naar de grote fiscale fraudedossiers (DOC 52 0034/004) heeft omgezet. Tevens heeft de minister nog maar weinig werk gemaakt van de maatregelen die werden aangekondigd in het antifraudeplan dat de minister heeft voorgesteld in december 2015 (wetsaanpassingen naar aanleiding van de Antigoonrechtspraak, fiscaal visitatierecht, het geven van het statuut van

L'intervenant renvoie aux observations du Conseil d'État à propos des articles 4 et 7 du projet de loi à l'examen.

S'agissant de l'article 4, le Conseil d'État observe que la différence de traitement entre contribuables en matière de notification d'un indice ou d'indices de fraude fiscale qui justifient une demande de renseignements auprès d'un établissement financier lorsqu'il s'agit de demandes de renseignement provenant d'un État étranger ou de demandes émanant de Belgique, n'est pas justifiée (DOC 54 2400/001, p. 33-36). Quelle est la réponse du ministre à cette remarque?

En ce qui concerne l'article 7 du projet de loi à l'examen qui introduit un nouveau régime de saisie conservatoire dans le Code de la TVA, le Conseil d'État se demande si le dispositif en projet est conforme à l'article 6 de la Convention européenne des droits de l'homme (droit à un procès équitable) et à l'article 1 du premier protocole à la CEDH (droit à la propriété) (DOC 54 2400/001, p. 41). Le ministre peut-il préciser pourquoi des exceptions sont faites aux règles générales en matière de saisie contenues dans le Code judiciaire?

M. Marco Van Hees (PTB-GO!) ne comprend pas l'émoi de certains membres de la commission concernant l'article 6 du projet de loi. Il remédie à une lacune de la législation en disposant explicitement que l'accroissement d'impôt est également applicable en cas de déclaration d'impôt tardive. Il ne s'agit que d'un modeste accroissement d'impôt de 10 %, ce qui indique d'emblée qu'il ne s'agit pas de fraude fiscale (auquel cas les amendes seraient beaucoup plus élevées).

En ce qui concerne l'article 4 du projet de loi, l'intervenant renvoie également aux observations du Conseil d'État relatives à la différence de traitement entre contribuables en matière de notification d'un indice ou d'indices de fraude fiscale qui justifient une demande de renseignements auprès d'un établissement financier lorsqu'il s'agit de demandes de renseignement provenant d'un État étranger ou de la Belgique. L'intervenant se demande en outre pourquoi le secret bancaire n'est pas simplement supprimé en Belgique.

M. Van Hees constate enfin que le gouvernement n'a pas encore mis en œuvre beaucoup de recommandations de la commission d'enquête sur les grands dossiers de fraude fiscale (DOC 52 0034/004). De même, le ministre n'a pas encore concrétisé les mesures annoncées dans le cadre du plan antifraude qu'il a présenté en décembre 2015 (adaptations de la loi à la suite de la jurisprudence Antigone, droit de visite des agents du fisc, octroi du statut d'officier de police judiciaire aux

officier van gerechtelijke politie aan ambtenaren van de BBI,). Hoe valt dit te verklaren?

De heer Ahmed Laaouej (PS) verduidelijkt dat volgens zijn lezing van artikel 6 van het wetsontwerp de belastingverhoging enkel van toepassing is op de op het niet aangegeven inkomensgedeelte verschuldigde belastingen. Dit betekent dat er in het geval van een laattijdige aangifte alleen een boete kan worden opgelegd als er ook verschuldigde belastingen zijn op het niet aangegeven inkomensgedeelte. Kan de minister bevestigen of deze interpretatie juist is? Of heeft de minister de bedoeling om de laattijdige aangifte strenger te beteugelen en strikter te interpreteren?

De heer Dirk Van Mechelen (Open Vld) repliceert dat artikel 444 van het WIB voorziet dat bij ontstentenis van kwade trouw kan worden afgezien van het minimum van 10 pct. belastingverhoging. Hij wenst verduidelijking van de minister over hoe het artikel 6 van het wetsontwerp moet worden geïnterpreteerd.

De heer Benoît Piedboeuf (MR) sluit zich aan bij de heer Van Mechelen. De spreker wenst te vernemen of de artikel 6 van het wetsontwerp de beoordelingsmarge die fiscus momenteel heeft bij een laattijdige aangifte om een boete op te leggen, opheft of niet.

De heer Ahmed Laaouej (PS) antwoordt dat het aan de belastingplichtige toekomt om aan te tonen dat hij ter goeder trouw is aan de hand van feiten. Als de belastingadministratie van mening is dat de belastingplichtige inderdaad ter goeder trouw is, kan zij afzien van de belastingverhoging. De wet is volgens hem duidelijk. Hij begrijpt daarom niet waarom sommige leden van de meerderheid vrezen dat de beoordelingsmarge van de fiscus zou kunnen verdwijnen.

De heer Peter Vanvelthoven (sp.a) wijst er met betrekking tot artikel 6 van het wetsontwerp op dat in de praktijk de belastingverhoging bijna automatisch wordt opgelegd door de fiscus in het geval van een laattijdige aangifte. Er wordt dus relatief weinig gebruik gemaakt van de wettelijke mogelijkheid om er van af te zien. Hij pleit ervoor dat de belastingambtenaren meer begrip zouden opbrengen voor de situaties van belastingplichtigen die ter goeder trouw zijn en door omstandigheden of overmacht hun aangifte niet op tijd kunnen indienen. De spreker hoopt dat de minister zijn oproep zal steunen.

Wat betreft artikel 4 van het wetsontwerp verwijst de spreker eveneens naar de opmerkingen van de Raad van State. De Raad van State wijst er namelijk op dat het verschil in behandeling inzake kennisgeving van een aanwijzing of aanwijzingen van belastingontduiking die een vraag om inlichtingen bij een financiële instelling

agents de l'ISI, etc.). Comment le ministre explique-t-il son inaction?

M. Ahmed Laaouej (PS) explique que, selon sa lecture de l'article 6 du projet de loi, l'accroissement d'impôt n'est applicable qu'aux impôts dus sur la portion des revenus non déclarés. Cela signifie qu'en cas de déclaration tardive, une amende n'est infligée que s'il existe également des impôts dus sur la portion des revenus non déclarés. Le ministre peut-il confirmer l'exactitude de cette interprétation? Ou a-t-il l'intention de réprimer plus durement et d'interpréter plus strictement les déclarations tardives?

M. Dirk Van Mechelen (Open Vld) réplique que l'article 444 du CIR prévoit qu'en l'absence de mauvaise foi, il peut être renoncé au minimum de 10 % d'accroissement. Le membre demande au ministre de préciser comment l'article 6 du projet de loi doit être interprété.

M. Benoît Piedboeuf (MR) se rallie aux propos de M. Mechelen. L'intervenant demande si l'article 6 du projet de loi supprime ou non la marge d'appréciation dont dispose actuellement le fisc lorsqu'il s'agit d'imposer une amende en cas de déclaration tardive.

M. Ahmed Laaouej (PS) répond qu'il appartient au contribuable de prouver qu'il est de bonne foi, faits à l'appui. Si l'administration fiscale considère que le contribuable est en effet de bonne foi, elle peut renoncer à l'accroissement d'impôt. Selon lui, la loi est claire. Il ne comprend dès lors pas pourquoi certains membres de la majorité craignent une disparition de la marge d'appréciation du fisc.

En ce qui concerne l'article 6 du projet de loi, *M. Peter Vanvelthoven (sp.a)* fait observer que, dans la pratique, en cas de déclaration tardive, l'accroissement d'impôt est presque automatiquement imposé par le fisc. Celui-ci fait donc relativement peu usage de la possibilité légale d'y renoncer. Il plaide pour que les agents du fisc se montrent plus compréhensifs à l'égard des situations des contribuables qui sont de bonne foi et qui n'ont pu introduire leur déclaration dans les délais par suite d'un cas fortuit ou de force majeure. L'intervenant espère que le ministre soutiendra sa requête.

En ce qui concerne l'article 4 du projet de loi, l'intervenant renvoie également aux observations du Conseil d'État. Le Conseil d'État souligne en effet que la différence de traitement en matière de notification d'un indice ou d'indices de fraude fiscale qui justifient une demande de renseignements auprès d'un établissement

rechtvaardigen wanneer de vragen afkomstig zijn uit een buitenlandse staat dan wel uitgaan van België zelf niet wordt verantwoord (DOC 54 2400/001, p. 33-36). De Raad van State heeft hierop reeds verschillende malen gewezen. De spreker roept de minister op om in de bepalingen inzake bankgeheim de derde partijrapportering over financiële gegevens in fiscale aangelegenheden voor binnenlands gebruik gelijk te stellen met de transparantieregels die gelden voor vragen uit het buitenland.

Met betrekking tot artikel 5 van het wetsontwerp merkt de spreker op dat er een uitzondering wordt voorzien op de wet inzake de openbaarheid van bestuur om de doeltreffendheid van internationale onderzoeken die aanleiding geven tot vragen om inlichtingen van een buitenlandse staat niet te schaden. Waarom wordt er wel een uitzondering voorzien voor internationale onderzoeken en niet voor Belgische onderzoeken?

Met betrekking tot artikel 7 van het wetsontwerp merkt de heer Vanvelthoven op dat er enkel beslag kan worden gelegd voorzover er effectief een btw-schuld bestaat. De spreker is van mening dat deze voorwaarde strenger is dan in de oorspronkelijke tekst en de maatregel verzwakt tegenover de bestaande versie. De voorgestelde tekst dreigt ook tot veel discussie te leiden bij de toepassing en zal aanleiding geven tot betwistingen. Daarom dient *de heer Vanvelthoven het amendement nr. 1* (DOC 54 2400/002) in dat ertoe strekt om de in artikel 7, derde lid, punt 6, bedoelde tekst te vervangen als volgt: “6° een onderbouwde inschatting van de btw die verschuldigd zou kunnen zijn door de beslagene, op basis van de beschikbare inlichtingen.”

De heer Luk Van Biesen (Open Vld) wijst erop dat er een begripsverwarring is ontstaan doordat de wijziging van het artikel 444 van het WIB (artikel 6 van het wetsontwerp) inzake de laattijdige aangifte onderdeel uitmaakt van het wetsontwerp houdende maatregelen in de strijd tegen de fiscale fraude. Een louter laattijdige aangifte heeft echter met fiscale fraude niets te maken.

De spreker geeft aan dat er toch een zekere willekeur heerst tussen de lokale belastingkantoren. In het ene kantoor wordt bijna automatisch een boete opgelegd bij een laattijdige aangifte, in het andere kantoor dan weer niet. Het expliciet inschrijven van de laattijdige aangifte in het artikel 444 van het WIB kan de indruk doen ontstaan dat er een automatische belastingverhoging komt bij een laattijdige aangifte. Daarom is het van belang dat de minister duidelijkheid schept omtrent de juiste interpretatie van dat artikel. Blijft bijvoorbeeld de mogelijkheid bestaan dat de belastingcontroleur de belastingplichtige een maand uitstel geeft om zijn aangifte in te dienen?

financier lorsqu’il s’agit de demandes provenant d’un État étranger ou de la Belgique même ne se justifie pas (DOC 54 2400/001, p. 33-36). Le Conseil d’État a déjà insisté plusieurs fois sur ce point. L’intervenant demande au ministre d’aligner, dans les dispositions relatives au secret bancaire, les déclarations de tiers concernant des données financières en matière fiscale à usage interne sur les règles de transparence applicables aux demandes provenant de l’étranger.

En ce qui concerne l’article 5 du projet de loi, l’intervenant fait observer qu’une exception est prévue à la loi relative à la publicité de l’administration en vue de ne pas porter préjudice à l’efficacité des enquêtes internationales donnant lieu à des demandes de renseignements d’un État étranger. Pourquoi une exception est-elle prévue pour les enquêtes internationales et non pour les enquêtes belges?

En ce qui concerne l’article 7 du projet de loi, M. Vanvelthoven souligne que la saisie ne peut être effectuée que s’il existe effectivement une dette TVA. L’intervenant estime que cette condition est plus stricte que dans le texte initial et qu’elle déforce la mesure par rapport à la version existante. Le texte proposé risque également de causer de nombreuses discussions lors de son application et de donner lieu à des contestations. C’est la raison pour laquelle M. Vanvelthoven présente l’amendement n° 1 (DOC 54 2400/002), qui tend à remplacer l’article 7, alinéa 3, 6° par ce qui suit: “6° une estimation, s’appuyant sur les informations disponibles, de la TVA qui pourrait être due par le saisi.”

M. Luk Van Biesen (Open Vld) souligne qu’une confusion est née du fait que la modification de l’article 444 du Code des impôts sur les revenus (article 6 du projet de loi) en ce qui concerne la déclaration tardive figure dans le projet de loi portant des mesures de lutte contre la fraude fiscale, alors qu’une déclaration tardive n’a, en soi, rien à voir avec la fraude fiscale.

L’intervenant indique qu’il règne cependant un certain arbitraire parmi les bureaux locaux des contributions. Si certains bureaux infligent quasi automatiquement une amende en cas de dépôt tardif de la déclaration, d’autres ne le font pas. La mention explicite de la déclaration tardive dans l’article 444 CIR 92 peut donner l’impression qu’il y aura un accroissement d’impôt automatique en cas de déclaration tardive. C’est pourquoi il est important que le ministre fasse toute la lumière sur l’interprétation correcte de cet article. Par exemple, la possibilité laissée au contrôleur fiscal d’accorder au contribuable un délai supplémentaire d’un mois pour déposer sa déclaration sera-t-elle maintenue?

De heer Ahmed Laaouej (PS) antwoordt dat de belastingambtenaar volgens het gewijzigde artikel 444 van het WIB verplicht is om de belastingverhoging op te leggen in geval van laattijdige aangifte. In geval de belastingplichtige aantoont dat hij ter goeder trouw is, kan de belastingambtenaar van de belastingverhoging later afzien.

B. Antwoorden van de minister

De minister antwoordt met betrekking tot artikel 6 van het wetsontwerp dat hiermee een lacune in de wetgeving wordt rechtgezet. Om verdere interpretatieproblemen te vermijden, wordt de laattijdige aangifte expliciet gelijkgesteld met een niet-aangifte. De minister bevestigt dat een loutere laattijdige aangifte niet wordt beschouwd als fiscale fraude. De minister verduidelijkt dat er vandaag in de praktijk door de belastingadministratie reeds een gedoogperiode wordt in acht genomen. Laattijdige aangiften dit binnen die gedoogperiode worden ingediend, geven geen aanleiding tot een belastingverhoging. Dit zal in de toekomst ook het geval blijven. De belastingadministratie zal altijd begrip opbrengen voor de situatie van de belastingplichtige die ter goeder trouw is, bijvoorbeeld in geval een langdurige ziekte, overmacht etc.

Vervolgens gaat de minister in op de artikelen 3 en 4 van het wetsontwerp inzake het verschil in behandeling tussen Belgische en buitenlandse onderzoeken (notificatie).

De minister verduidelijkt dat er twee rechtsbronnen zijn die hiërarchisch boven het intern Belgisch recht staan: de afgesloten dubbel belastingverdragen (geïnspireerd op artikel 26 van het OESO-modelverdrag) en de afgesloten TIEA-verdragen inzake uitwisseling van inlichtingen. Beide bronnen bepalen dat de nationale regelgeving uitzonderingen moeten kunnen bevatten om in te gaan op dringende verzoeken of om te vermijden dat voorafgaande kennisgevingen het onderzoek van de verzoekende Staat in gevaar brengen.

De buitenlandse staat dient eerst haar eigen midelen uit te putten die ze tot haar beschikking heeft om de bedoelde inlichtingen te bekomen. Ook in het buitenland moet de vraag voldoen aan procedureregels die een evenwicht vormen tussen de rechten van de administratie om een onderzoek te voeren en het recht op privacy.

De OESO-standaarden bepalen dat op basis van “reasonable grounds” de verzoekende Staat kan vragen niet over te gaan tot notificatie. In de wetgeving is het

M. Ahmed Laaouej (PS) répond qu’aux termes de l’article 444 modifié, l’agent du fisc sera obligé d’imposer l’accroissement d’impôt en cas de déclaration tardive. Si le contribuable prouve sa bonne foi, l’agent du fisc pourra ensuite renoncer à appliquer cet accroissement.

B. Réponses du ministre

En ce qui concerne l’article 6 du projet de loi, *le ministre* répond que l’objectif de cet article est de combler une lacune dans la législation. Afin d’éviter d’autres problèmes d’interprétation à l’avenir, la déclaration tardive est explicitement assimilée à l’absence de déclaration. Le ministre confirme néanmoins que le simple fait de remettre tardivement sa déclaration n’est pas considéré comme de la fraude fiscale. Le ministre précise qu’aujourd’hui, dans la pratique, l’administration fiscale prend déjà en considération une période de tolérance. Les déclarations tardives qui lui parviennent au cours de cette période de tolérance ne donnent pas lieu à un accroissement d’impôt, ce qui restera le cas à l’avenir. L’administration fiscale se montrera du reste toujours compréhensive à l’égard des contribuables de bonne foi, par exemple en cas de maladie de longue durée, de force majeure, etc.

Le ministre se penche ensuite sur la question de la différence de traitement, relevée dans les articles 3 et 4 du projet de loi, entre les enquêtes belges et étrangères sur le plan de la notification.

Le ministre précise qu’il y a deux sources du droit qui sont hiérarchiquement supérieures au droit interne belge: les conventions préventives de la double imposition (inspirées de l’article 26 du Modèle de convention de l’OCDE) et les accords d’échange de renseignements fiscaux (TIEA). Ces deux sources disposent que la réglementation nationale doit pouvoir contenir des exceptions pour répondre à des requêtes urgentes ou pour éviter que les notifications préalables ne mettent en danger l’enquête de l’État requérant.

L’État étranger doit d’abord épuiser les moyens propres dont il dispose pour obtenir les renseignements visés. À l’étranger également, la demande doit satisfaire aux règles de procédure qui constituent un équilibre entre les droits de l’administration de mener une enquête et le droit à la vie privée.

Les normes de l’OCDE stipulent que sur la base de “reasonable grounds”, l’État requérant peut demander de ne pas procéder à la notification. Dans la législation,

criterium van “ernstige aanwijzingen van fiscale fraude” weerhouden. Dit criterium kan door België op basis van de uiteenzetting van de feiten in de aanvraagbrief getoetst worden. Zo wordt in de memorie verwezen naar niet limitatieve lijsten van vaststellingen die een aanwijzing van fraude kunnen vormen.

Het criterium van rechten van de Schatkist die in gevaar zouden zijn, is een criterium dat vanuit België moeilijk te beoordelen is indien het onderzoek zich afspeelt in een andere staat. Hoe kan vanuit België ingeschat worden of de rechten van de buitenlandse Schatkist in gevaar verkeren?

Verder dient duidelijk te worden vermeld dat er in België geen taxatie zal plaatsvinden en dus de Belgisch procedurele bescherming niet van toepassing hoeft te zijn. België verschaft enkel informatie ten behoeve van een in het buitenland gevoerd onderzoek.

Voor de taxatie zelf zijn de regels van bewijsvoering, rechtsbescherming en privacy van de verzoekende staat van toepassing.

Met betrekking tot artikel 5 van het wetsontwerp antwoordt de minister dat in het advies van het Mondiaal Forum wordt gesuggereerd om de briefwisseling te allen tijde geheim te houden en niet voor de duur van het onderzoek. Dit advies werd aan de Raad van State voorgelegd. Terzake kan nuttig verwezen worden naar voetnoot 7 van het advies: *“In de memorie van toelichting wordt die afwijking onder meer verantwoord met verwijzing naar de commentaar bij artikel 26 van het OESO-modelbelastingverdrag in verband met de wederzijdse bijstand door belastingadministraties. Dat model heeft evenwel slechts de status van aanbeveling (zie ook: F. Hoogendijk, “Het gebruik van het Commentaar bij het OESO-modelverdrag voor de interpretatie van Belgische dubbelbelastingverdragen. Een onderzoek van de Belgische rechtspraak en de rulingpraktijk”, AFT 2016, (6) 8), zodat er geen internationale verplichtingen uit afgeleid kunnen worden. Het gegeven dat in een aanbeveling van de OESO staat dat de verzoekende staat het onthullen van brieven van de verzoekende staat moet kunnen verbieden, is weliswaar een element dat kan worden gebruikt ter verantwoording van de ontworpen regeling, maar vermits het niet om een internationale norm gaat, kan de wetgever zich niet beroepen op de voorrang van het internationale recht om het nationale recht om bijvoorbeeld artikel 32 van de Grondwet buiten toepassing te laten.”*

Inzake artikel 7 van het wetsontwerp en het ingediende amendement nr. 1 antwoordt de minister dat

on a retenu le critère d’“indices sérieux de fraude fiscale”. Ce critère peut être vérifié par la Belgique sur la base de l’exposé des faits formulé dans la lettre de demande. L’exposé des motifs renvoie ainsi à des listes non limitatives de constatations pouvant constituer un indice de fraude.

Le critère des droits du Trésor qui seraient en péril est difficile à évaluer depuis la Belgique si l’enquête se déroule dans un autre État. Comment peut-on évaluer depuis la Belgique si les droits du Trésor étranger sont en danger?

Il faut en outre mentionner clairement qu’aucune taxation n’aura lieu en Belgique et que, par conséquent, la protection procédurale belge ne doit pas être d’application. La Belgique communique uniquement des informations dans le cadre d’une enquête menée à l’étranger.

Pour la taxation en tant que telle, les règles de l’État requérant relatives à l’administration de la preuve, à la protection juridictionnelle et à la protection de la vie privée sont d’application.

Concernant l’article 5 du projet de loi, le ministre répond qu’il est suggéré dans l’avis du Forum mondial de tenir la correspondance secrète en tout temps et pas uniquement pendant la durée de l’enquête. Cet avis a été soumis au Conseil d’État. En la matière, il peut être utile de renvoyer à la note en bas de page n°7 de l’avis: *“L’exposé des motifs justifie notamment cette dérogation en faisant référence au commentaire de l’article 26 du modèle de convention fiscale de l’OCDE concernant l’assistance administrative mutuelle en matière fiscale. Ce modèle n’a toutefois qu’une valeur de recommandation (voir également: F. Hoogendijk, “Het gebruik van het Commentaar bij het OESO-modelverdrag voor de interpretatie van Belgische dubbelbelastingverdragen. Een onderzoek van de Belgische rechtspraak en de rulingpraktijk”, aft 2016, (6) 8), de sorte que des obligations internationales ne peuvent en être déduites. Le fait qu’une recommandation de l’OCDE prévoit que l’État requérant doit pouvoir interdire la divulgation de ses lettres est certes un élément qui peut être utilisé pour justifier le régime en projet, mais étant donné qu’il ne s’agit pas d’une norme internationale, le législateur ne peut invoquer la primauté du droit international sur le droit national, par exemple, pour écarter l’application de l’article 32 de la Constitution.”*

Concernant l’article 7 du projet de loi et l’amendement n° 1 présenté, le ministre répond que l’article

artikel 52*bis* van het Btw-wetboek een vorm van administratief beslag organiseert waarbij om redenen van efficiëntie en effectieve fraudebestrijding de positie van de administratie als schuldeiser wordt versterkt door het toelaten van een dergelijk beslag onder de voorwaarden en modaliteiten waaronder dat voor een gewone schuldeiser niet mogelijk is. Zulk een beslag dient daarom in hoofdzaak te steunen op de regels van het gemeen beslagrecht.

De voorwaarde inzake “zekerheid” dient aldus begrepen te worden zoals in het gemeen beslagrecht. De term “zekerheid” moet in zijn juiste context worden geplaatst in de mate dat hierdoor wordt vereist dat de aanspraken van de schuldeiser *prima facie* gegrond overkomen of, met andere woorden, een voldoende schijn van gegrondheid hebben. Zoals het juist is dat een *ab initio* betwiste vordering dus niet automatisch altijd zeker is, is het evenzeer zeker dat de betwisting van de aanspraken door de schuldenaar derhalve ook niet automatisch tot gevolg heeft dat de vordering zou ophouden zeker te zijn in de zin van de wet. Het opheffen van deze voorwaarde waardoor de vordering van de administratie *prima facie* niet eens meer gegrond zou moeten overkomen, zou dus een verregaande ingreep vormen op het gemeenrechtelijk beslagrecht. Om deze reden kan de minister amendement nr. 1 niet steunen.

C. Replieken van de leden

De heer Dirk Van Mechelen (Open Vld) is verheugd met de antwoorden van de minister in verband met artikel 6 van het wetsontwerp. Ten eerste heeft de minister bevestigd dat de laattijdige aangifte niet beschouwd wordt als een vorm van fiscale fraude. Ten tweede heeft de minister ook verzekerd dat het opleggen van een belastingverhoging bij een laattijdige aangifte geen automatisme wordt maar dat de fiscus wel degelijk een gedoogperiode zal in acht nemen en begrip zal tonen voor specifieke omstandigheden van ziekte, overmacht en dergelijke.

De heer Rob Van de Velde (N-VA) sluit zich aan bij de vorige spreker en dankt de minister voor de duidelijke interpretatie.

De heer Ahmed Laaouej (PS) geeft aan begrip op te brengen voor de interpretatie van de minister die ook overeenkomt met een zekere praktijk bij de belastingdiensten. Hij wijst erop dat de belastingplichtigen nog altijd verplicht zijn om hun belastingaangifte in te dienen binnen de wettelijk voorgeschreven termijnen.

52*bis* du Code de la TVA organise une forme de saisie administrative dans le cadre de laquelle la position de créancier de l'administration est renforcée pour des raisons d'efficacité et de lutte effective contre la fraude en autorisant une telle saisie à des conditions et selon des modalités qui ne sont pas offertes à un créancier ordinaire. Une telle saisie doit dès lors être principalement basée sur les règles du droit commun des saisies.

La condition en matière de “certitude” doit dès lors être comprise comme en droit commun des saisies. Le terme “certitude” doit être replacé dans le contexte adéquat dans la mesure qu'il est ainsi requis que les prétentions du créancier paraissent fondées à première vue ou, en d'autres termes, dégagent suffisamment l'apparence d'être bien-fondées. Au même titre qu'il est vrai qu'une créance contestée *ab initio* n'est donc pas toujours automatiquement certaine, il est également certain que la contestation des prétentions par le débiteur n'a donc pas automatiquement pour effet que la créance cesserait d'être certaine au sens de la loi. La suppression de cette condition, qui aurait pour conséquence que la créance de l'administration ne devrait plus paraître fondée à première vue, constituerait dès lors une intervention radicale au niveau du droit commun des saisies. Par conséquent, le ministre ne peut pas soutenir l'amendement n°1.

C. Répliques des membres

M. Dirk Van Mechelen (Open Vld) se réjouit des réponses du ministre concernant l'article 6 du projet de loi. Premièrement, le ministre a confirmé que la déclaration tardive n'est pas considérée comme une forme de fraude fiscale. Deuxièmement, le ministre a également assuré que l'application d'un accroissement d'impôt en cas de déclaration tardive ne deviendra pas un automatisme mais que le fisc observera bel et bien une période de tolérance et se montrera compréhensif au sujet des circonstances spécifiques de maladie, de force majeure, etc.

M. Rob Van de Velde (N-VA) se rallie à l'intervenant précédent et remercie le ministre pour l'interprétation claire qu'il a donnée.

M. Ahmed Laaouej (PS) déclare comprendre l'interprétation du ministre, car elle correspond également à une certaine pratique au sein des administrations fiscales. Il indique que les contribuables sont toujours tenus de rentrer leur déclaration fiscale dans les délais fixés par la loi.

Hij merkt op dat de onderzoekstermijnen, aangiftetermijnen en invorderingstermijnen wettelijk zijn ingesteld om een evenwicht te bekomen tussen de rechten van de belastingplichtigen en de belangen van de Schatkist. Met de gedoogperiode geeft de minister volgens de heer Laaouej echter een verkeerd signaal aan de belastingplichtige: namelijk dat het niet zo erg is dat een belastingaangifte te laat wordt ingediend.

De spreker wijst erop dat ook het debat moet worden gevoerd over spookvennootschappen en fictieve vennootschappen. De spreker stelt voor om de procedure van ambtshalve aanslag aan te wenden om te voorkomen dat er nog fictieve vennootschappen worden opgericht.

De heer Marco Van Hees (PTB-GO!) blijft bij zijn standpunt dat het wetsontwerp maar weinig inhoud heeft. Het gaat in werkelijkheid helemaal niet om maatregelen in de strijd tegen de fiscale fraude maar om een remediëring van een aantal technische onvolkomenheden die zijn gerezen naar aanleiding van rechtspraak of de toepassing van internationale standaarden. De spreker verwijst onder meer naar de impactanalyse waarin wordt aangegeven dat het wetsontwerp noodzakelijk is om een ongunstige beoordeling van het Mondiaal Forum te vermijden zodat België niet op de zwarte lijst van de G20 terecht komt (DOC 54 2400/001, p. 25). Dit toont volgens de heer Van Hees aan dat de regering met dit wetsontwerp helemaal niet de bedoeling heeft om de fiscale fraude te bestrijden.

De heer Peter Vanvelthoven (sp.a) betreurt dat de minister geen antwoord heeft gegeven op de opmerkingen van de Raad van State in verband met de artikelen 3 en 4.

Op basis van de antwoorden van de minister met betrekking tot artikel 7, beslist de heer Vanvelthoven om amendement nr. 1 in te trekken.

III. — STEMMINGEN

Artikelen 1 tot 6

De artikelen 1 tot 6 worden achtereenvolgens eenparig aangenomen.

Artikel 7

Amendement nr. 1 wordt ingetrokken.

Artikel 7 wordt eenparig aangenomen.

Il souligne que les délais d'investigation, les délais pour le dépôt de la déclaration et les délais de recouvrement sont fixés par la loi afin d'obtenir un équilibre entre les droits des contribuables et les intérêts du Trésor. Selon M. Laaouej, le ministre envoie toutefois un mauvais signal aux contribuables en instaurant un délai de tolérance, à savoir que ce n'est pas si grave s'ils rendent leur déclaration d'impôt en retard.

L'intervenant indique que le débat doit également porter sur les sociétés fantômes et les sociétés fictives. Il propose d'utiliser la procédure de taxation d'office afin d'éviter la création de nouvelles sociétés fictives.

M. Marco Van Hees (PTB-GO!) continue de penser que le contenu du projet de loi à l'examen est pauvre. En réalité, l'objectif n'est absolument pas d'adopter des mesures afin de lutter contre la fraude fiscale, mais de remédier à plusieurs manquements techniques qui sont apparus à la suite de jugements ou de l'application de normes internationales. L'intervenant renvoie notamment à l'analyse d'impact, qui indique que le projet de loi à l'examen est nécessaire afin d'éviter que la Belgique reçoive une évaluation défavorable de la part du Forum mondial et soit ainsi placée sur la liste noire du G20 (DOC 54 2400/001, p. 25). Selon M. Van Hees, cela prouve qu'au travers du projet de loi à l'examen, l'objectif du gouvernement n'est absolument pas de lutter contre la fraude fiscale.

M. Peter Vanvelthoven (sp.a) regrette que le ministre n'ait pas répondu aux observations du Conseil d'État concernant les articles 3 et 4.

Compte tenu des réponses du ministre concernant l'article 7, M. Vanvelthoven décide de retirer l'amendement n°1.

III. — VOTES

Articles 1er à 6

Les articles 1er à 6 sont successivement adoptés à l'unanimité.

Article 7

L'amendement n°1 est retiré.

L'article 7 est adopté à l'unanimité.

Het gehele wetsontwerp, inclusief enkele wetgevings-technische verbeteringen, wordt vervolgens eveneens eenparig aangenomen.

De rapporteurs,

De voorzitter,

Ahmed LAAOUEJ
Rob VAN DE VELDE

Eric VAN ROMPUY

Lijst van de bepalingen die een uitvoeringsmaatregel vergen (artikel 78.2 van het Reglement van de Kamer):

— met toepassing van artikel 105 van de Grondwet:
nihil;

— met toepassing van artikel 108 van de Grondwet:
nihil.

L'ensemble du projet de loi, en ce y compris quelques corrections d'ordre légistique, est ensuite également adopté à l'unanimité.

Les rapporteurs,

Le président,

Ahmed LAAOUEJ
Rob VAN DE VELDE

Eric VAN ROMPUY

Liste des dispositions nécessitant une mesure d'exécution (art.78, 2, du Règlement de la Chambre):

— en application de l'article 105 de la Constitution:
nihil;

— en application de l'article 108 de la Constitution:
nihil.